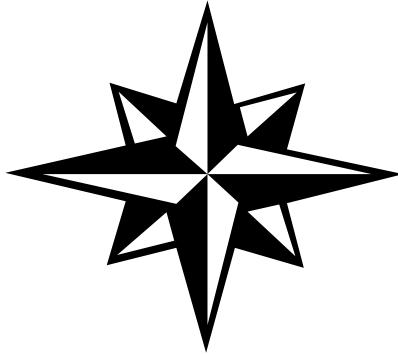

*Теоретичні і прикладні напрямки
розвитку туризму та рекреації
в регіонах України*

*Матеріали
VI міжнародної науково-практичної
конференції*

2-3 квітня 2020 року

Міністерство освіти і науки України
*Український державний центр національно-патріотичного
виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді*
Кіровоградська обласна державна адміністрація
Львівська національна академія Національного авіаційного університету
Федерація спортивного туризму України

Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України

Матеріали
VI міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 90-річчю дитячо-юнацького туризму в Україні

2-3 квітня 2020 року

Київ - Кропивницький – 2020

Редакційна колегія:

- Неділько С.М.** – доктор технічних наук, професор, начальник Льотної академії Національного авіаційного університету
- Неділько С.В.** – директор Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді
- Колотуха О.В.** – доктор географічних наук, доцент
- Лещенко Г.П.** – кандидат географічних наук, професор
- Любіцева О.А.** – доктор географічних наук, професор
- Наровлянський О.Д.** – кандидат педагогічних наук
- Плачинда Т.С.** – доктор педагогічних наук, професор
- Топольний Ф.П.** – доктор біологічних наук, професор
- Чумак О.О.** – доктор юридичних наук
- Яворська В.В.** – доктор географічних наук, професор

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України», присвяченої 90-річчю дитячо-юнацького туризму в Україні // Збірник наукових праць. – Київ - Кропивницький. – ЛА НАУ, 2020. 383 с.

У матеріалах конференції розглядаються питання ретроспективи становлення дитячо-юнацького туризму в Україні, психолого-педагогічні аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму, питання щодо географічних аспектів туризму та рекреації, економічні проблеми туризму, менеджмент та маркетинг в туризмі, теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації, екологічні аспекти туризму та рекреації, наукові засади краєзнавчого туризму

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Льотної академії
Національного авіаційного університету
(протокол № 2 від 13 березня 2020 року)*

90-річчю дитячо-юнацького туризму в Україні присвячується

Дитячо-юнацький туризм – це масовий рух підростаючого покоління з метою пізнання навколишнього світу і самих себе засобами туристсько-краєзнавчої діяльності.

Туристсько-краєзнавча діяльність – це є комплексний засіб усебічного розвитку підростаючого покоління в активному пізнанні та доступному покращенні навколишнього світу і самих себе в циклах туристсько-краєзнавчих подорожей.

(О.О.Остапець-Свешніков)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Психолого-педагогічні та правові аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму

Наровлянський Олександр. Довоєнний період розвитку Центральної дитячої екскурсійно-туристської станції НКО УРСР	9
Редін Володимир, Редіна Валентина. Сторінки історії становлення дитячого туризму і краєзнавства на Харківщині	15
Плачинда Тетяна. Соціально-гуманітарна підготовка фахівців з туризму ..	26
Скриль Ірина, Шестопалова Ірина. Семінари-практикуми з туризму та краєзнавства у системі професійної підготовки педагогічних кадрів	29
Гаврилук Марина, Михалевська Раїса. Історія становлення та розвитку дитячо-юнацького туризму в Кіровоградській області	36
Шелегеда Віталій. Історичні аспекти розвитку дитячого туризму в Запорізькій області: 20-30-ті роки ХХ століття	43
Василук Ірина. Психологічні аспекти спортивного туризму	51
Миргородська Олена, Пропадуший Андрій. Дитячі табори як різновид дитячого туризму в Україні	58
Чейпеш Іванна. Іншомовна комунікативна культура фахівців туристичної сфери: педагогічний аспект	64
Наровлянська Марина. Використання дистанційних форм в навчально-тренувальній роботі туристсько-спортивного напрямку позашкільної освіти (на прикладі спортивного орієнтування)	69
Копилець Євгеній. До проблеми професійної компетентності керівників гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти	76
Имангулова Татяна. Принцип регіональності для розвитку туристсько-краєведческой діяльності школьників	85
Константинов Юрий. История развития туристско-краеведческой деятельности (детского туризма) в системе дополнительного (внешкольного) образования детей	95

СЕКЦІЯ 2. Географія туризму та рекреації

Смирнов Ігор, Любіцева Ольга. Забута столиця Соборної України та її туристичний потенціал у сучасних умовах	101
Колотуха Олександр. Геопросторові особливості і межі спортивного туризму	118
Браславська Оксана, Рожі Інна, Барвінок Олександр. Умови дієвості туристсько-рекреаційного потенціалу території	125
Яворська Вікторія, Гранченко Людмила, Сич Віталій, Коломієць Катерина. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	131

Гуда Андрій, Пацюк Вікторія. Перспективи Олешківських пісків щодо розвитку різних видів туризму	139
Колотуха Ігор. Київський фунікулер та річковий трамвай як туристичні атракції столиці України	150
Романів Павло. Функціональні засади формування туристичного господарства у Придністерському туристичному районі	154
Залевський Анатолій, Черногор Наталія. Взаємозв'язок та взаємодія авіації і туризму	162
Соколовський Віктор. Проблеми та перспективи розвитку рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я	171
Гаталяк Оксана, Ганич Наталія. Міста як центри ділового туризму	184
Козинська Ірина, Мазур Євген. Основні аспекти удосконалення фестивального туризму в Україні	190

СЕКЦІЯ 3. Економічні проблеми, менеджмент та маркетинг в туризмі

Щука Галина, Гальків Любов. Програма лояльності туристичного комплексу: технологія розробки	198
Залевський Анатолій. Розвиток авіації і туризму в умовах глобалізації	208
Баранов Віталій. Інновації та інноваційна діяльність у туристичній галузі	214
Сікірда Юлія, Шмельова Тетяна, Беляєв Юрій. Особливості використання сучасних інформаційних технологій компонентами індустрії туризму	220
Щоголєва Інна. Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності менеджера туристського підприємства	229
Черногор Наталія. Транснаціоналізація в туризмі та авіації	236
Гевко Ігор. Туристичний брендинг території як інструмент стратегічного розвитку туризму в регіоні	242
Зигунов Василь, Зигунова Інна. Теоретико-методические аспекты кластерного подхода к организации туристской деятельности	251

СЕКЦІЯ 4. Теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації

Соколов Володимир. Пішохідний та гірський туризм в системі дитячо-юнацького туризму	257
Юшкявичус Мариус, Юшкявичене Дайва. Союз путешественников Литвы: становление и основа деятельности	265
Горбунов Олександр, Колотуха Олександр, Лісота Андрій. Історія розвитку та сучасний стан альпінізму в світі та в Україні	269
Базилевич Наталія, Тонконог Олександр, Близнюк Анатолій. Фізичне виховання учнів старшої школи засобами туризму	276
Матіщук Олександр. Безпека в спортивному пішохідному туризмі	285

Соколов Володимир. До питань визначення результатів змагань зі спортивного велосипедного туризму в Україні	292
Лукацький Євгеній. Використання сучасних телекомунікаційних засобів для забезпечення безпеки туристів	296
Парчевський Игорь. Чемпіонати мира по спортивним пешеходным походам: особенности подведения итогов и анализ судейства	301

СЕКЦІЯ 5. Екологічні аспекти туризму та рекреації

Бондар Юлія, Легінькова Ніна. Проблеми та напрями розвитку потенціалу екологічного туризму в Україні	310
Топольний Федір, Гелевера Ольга. Здоров'я кропивничан: психологічні, природно-історичні і техногенні аспекти	318
Чир Надія, Качаровський Роман, Карпюк Зоя, Єрко Ірина, Чижевська Лариса. Рекреаційний потенціал природоохоронних територій басейну річки Черногузка	326
Шелегеда Віталій. Екологічне краєзнавство – новий напрямок краєзнавства в системі позашкільної освіти та історичний ракурс розвитку в Запорізькій області	333

СЕКЦІЯ 6. Краєзнавчий туризм

Божук Тетяна. Ресурсне забезпечення краєзнавчого туризму (на прикладі селища Великий Бичків, Закарпаття)	343
Грицюта Валентина, Редіна Ольга. Екскурсійна діяльність як засіб національно-патріотичного виховання учнівської молоді	351
Валулик Маріанна. Современное состояние и перспективы развития туристической дестинации на основе безвизовой зоны «GRODNOVIZAFREE»	358
Кондратенко Олександр, Сторожук Олена. Діяльність творчих об'єднань учнів – запорука розвитку краєзнавчого туризму	363
Євтушенко Олена. Релігійний туризм Білопільщини	370

Відомості про авторів	378
------------------------------------	-----

3. Дрогомирецька М.І. Перспективи розвитку ділового туризму в мовах глобалізації // Вісник Одеського Національного університету. Серія економіка. Том 19. Випуск 3/1, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: liber.onu.edu.ua/pdf/vestniki/vest_econom_2014_19_3_1.pdf
4. Конон П.С. Міжнародний бізнес-туризм: Інтерпретація дефініції та перспективи розвитку у XXI ст. – Вісник ДНУ. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини, 2012, вип.4. С. 89-98.
5. Мальська М. П. Туризм у містах: підручник / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. 224 с.
6. Офіційний сайт міжнародної статистичної компанії Statista Inc. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.statista.com/statistics/264986/most-expensive-cities-forbusiness-travel-based-on-cost-of-food/>.
7. Офіційний сайт Міжнародної асоціації когресів і конференцій (ICCA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iccaworld.org/>
8. Офіційний сайт Світової асоціації ділового туризму (Global Business Travel Association) [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gbta.org/Pages/default.aspx>.
9. Подлепіна, П. О. Глобальні міста в міжнародному туризмі / П. О. Подлепіна, В. М. Сабадир // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2017. – Вип. 6. – С. 198–205. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [periodicals.karazin.ua > irtb > article > view](http://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view).

УДК 379.85

Козинська Ірина, Мазур Євген

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Основні аспекти удосконалення фестивального туризму в Україні

У даній статті розглядається подієвий туризм, який динамічно розвивається в даний час. Автор розкриває сутність поняття фестивального туризму як однієї зі складових подієвого туризму, аналізує і описує позитивний досвід організації та проведення фестивальних заходів в Україні на прикладі фестивалю в Полствині.

Ключові слова: фестиваль, туризм, фестивальний туризм.

Козинская И., Мазур Е. Основные аспекты совершенствования фестивального туризма в Украине. В данной статье рассматривается событийный туризм, динамично развивающийся в настоящее время. Автор раскрывает сущность понятия фестивального туризма как одной из составляющих событийного туризма, анализирует и описывает положительный опыт организации и проведения фестивальных мероприятий в Украине на примере фестиваля в Полствине.

Ключевые слова: фестиваль, туризм, фестивальний туризм.

Kozynska I., Mazur E. The main aspects of improving festival tourism in Ukraine. *This article discusses an event tourism, which is developing dynamically at the moment. The author reveals the essence of the festival tourism concept as one of the components of the event tourism, analyzes and describes the positive experience of organizing and conducting festival events in Ukraine, such as the festival in Polstvyn.*

Keywords: festival, tourism, festival tourism.

Вступ. Туризм набуває все більшого значення в сучасній соціальній системі, незважаючи на ознаки зниження туристичного попиту в результаті економічних та соціальних проблем. Одним з основних напрямків є розвиток альтернативних форм туризму. Суть альтернативного туризму полягає в його назві – він є альтернативою масовим, традиційним видам туризму, бо саме в цьому криється його значення. Доповнюючи форми різноманітних масових туристичних пропозицій, альтернативний туризм сприяє:

- поліпшенню туристичного продукту регіону;
- залученню нових цільових груп туристів;
- просуванню і подальшому збереженню природних і антропогенних туристичних ресурсів в регіоні або місці призначення;
- забезпеченню додаткової зайнятості для місцевого населення і т. ін.

Фестивальний туризм також є різновидом альтернативного туризму, який вимагає різноманітних ресурсів – природних та антропогенних. Сьогодні йому надають перевагу через унікальний туристичний продукт, який він пропонує, але його розвиток в Україні потребує поліпшення і вдосконалення. Гарним прикладом того, як фестиваліні заходи задовольняють потреби різних цільових груп туристів є Трактор Фест в Полствині.

Актуальність теми мотивується наступним:

- Україна пропонує різні можливості для розвитку фестивального туризму. Вважається, що він лежить в основі поліпшення туристичного попиту і пропозицій, подолання багатьох економічних і соціальних проблем країни.
- с. Полствин – приклад місця, яке має ресурси для проведення альтернативних видів туризму та, зокрема, можливостей для розвитку фестивального туризму.
- Наявність деяких проблем в с. Полствин, таких як депопуляція, проблеми з інфраструктурою та безробіття, знижують конкурентоспроможність пункту призначення, і тому поліпшення пропозиції шляхом активізації і популяризації фестивального туризму сприяє підвищенню туристичного попиту в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Фестивалі, як явище, охоплюють широкий спектр діяльності в галузі мистецтва, культури, творчості та культурної спадщини. До найбільш поширених визначень понять «фестиваль» та «фестивальний туризм» належать наступні: фестиваль – спеціально підготовлений масовий захід, який ґрунтується на якійсь

унікальній особливості даної території або населення; фестивальний туризм – тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в розважально-пізнавальних цілях для прийняття участі в певному фестивальному заході без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування [1].

Фестиваль набуває виняткового свята в певному місці. Його унікальна привабливість може зберігатися лише певний проміжок часу. Ця особливість повинна бути підкреслена високою якістю виконаних робіт та прагненням до досконалості, де ландшафт, характер місця проведення фестивалю, прихильність мешканців і культурні традиції всього регіону є сприятливими факторами.

Статут Європейської асоціації фестивалів доповнює характеристики фестивалів рядом інших важливих особливостей [5] :

- кожен фестиваль має конкретну назву і представництво;
- фестивалі гарантують вільне пересування – програмам, артистам, відвідувачам, ЗМІ;
- кожен фестиваль повинен мати міцну фінансову базу.

Фестивальний туризм характеризується масовістю, багатим жанровим розмаїттям і пропонує туристам взяти участь в різних формах традиційних і сучасних культурних свят. Це фестивалі різних видів мистецтва, автентичні події та ін. Фестивальний туризм також включає в себе адаптацію відомих народних святкувань.

Фестивальні культурні та освітні туристичні поїздки (фестивалі і демонстрації різних видів мистецтва, фольклорні фестивалі, свята традиційних національних постановок) – це поїздки, викликані інтересом і участю в традиційних або сучасних культурних заходах. Найчастіше ці події та фестивалі підпорядковані певним видам мистецтв. Фестивальний туризм відноситься до найбільш швидко зростаючих видів туризму у всьому туристичному секторі. Поїздки, пов'язані з певними подіями, надзвичайно популярні. Це спеціально організовані заходи, основними характеристиками яких є унікальність, швидкоплинність, рідкість, які відрізняються від інших природних та постійних культурних пропозицій. Їх культурне розмаїття охоплює різноманітні події в галузі музики, театру, мистецтва та релігії, а також традицій, звичаїв, науки, техніки та засобів масової інформації. Все більше регіонів розглядають фестивальний туризм як можливість привернути увагу та інтерес до себе через великі та масштабні проекти, тим самим збільшуючи свій культурний капітал, який призведе до залучення більшої кількості відвідувачів та зростанню економічних доходів. Популярність фестивалів може стати хорошою рекламою, що призведе до зростання туристичного потоку [11].

Фестивальний туризм, за своїми характеристиками є типом подієвого туризму, яким цікавиться специфічна група споживачів. Цільова група готова подолати велику відстань, аби відвідати фестиваль. Основними споживачами цього виду туристичного продукту є більш зрілий і фінансово стабільний прошарок суспільства. Велика розмаїтість фестивалів визначає глибину їх

соціального і культурного значення.

Події фестивалю мають істотні відмінності за своїм змістом і місцем в суспільстві. Їх об'єднує схожість організації туристичного обслуговування і досягнення подібного ефекту розважально-емоційного і культурно-інтелектуального характеру. Сучасні фестивальні події є видимим проявом світових і європейських тенденцій в розширенні міжкультурного обміну та інтенсивності соціальних контактів. Ці важливі сучасні процеси існують і розвиваються завдяки безперервному потоку інформації економічного, фінансового, технологічного, політичного і культурного характеру. Дуже важливу роль відіграє особлива, специфічна атмосфера, в якій проходить фестиваль. Вона включає в себе природно-географічні (пейзаж), соціокультурні (характер місцевості, культурні традиції всього регіону) і соціально-психологічні фактори (прихильність місцевих жителів, виконавців і туристів).

Фестивальні заходи проводяться в заздалегідь визначеному місці й у визначений час, мають тимчасові обмеження, зазначені планами проведення. Фестивалі припускають наявність художньої концепції проведення, яка передбачає свою цільову аудиторію.

Відповідно до Закону про місцеве самоврядування, місцеві органи, громади, мають право організувати фестивальні заходи [4]. Це також є найпоширенішою формою в організації традиційних та затверджених фестивальних заходів, які проводяться в Україні. Фестивалі, сьогодні, створюють найпотужнішу інституцію для оцінки мистецтва в особі публіки. Багато в чому вона має вирішальний вплив на розвиток художньої діяльності – жанрів, стилів і напрямів, а також на тих, хто створює і виконує ці твори мистецтва. Тому, крім безпосереднього соціального та економічного впливу, професійна популяризація фестивалів виконує важливі та відповідальні функції в національній культурній політиці.

Європейський досвід показує, що фестивалі, які приваблюють туристів, можуть бути надзвичайно потужним інструментом як для взаємного визнання та співпраці між народами, так і для соціально-економічного зростання регіонів[5]. Через свою специфіку фестивалі створюють природне середовище та умови для розгортання різних видів послуг. Це хороша основа для розвитку туризму, для стимулювання малого та середнього бізнесу на місцях, для зміни загального соціально-економічного профілю регіонів та для підвищення якості життя населення. Одним з прикладів практики розвитку фестивального туризму в Україні, є фестиваль Трактор Фест у с. Полствин Канівського району.

Фестиваль аграріїв та механізаторів був створений за ініціативою ТОВ "НВФ Урожай" (ТОВ «НВФ «Урожай» – лідер сільського господарства України в галузі рослинництва. У складі МХП (Миронівський хлібокомбінат) – з 2006 року. В складі ТОВ «НВФ «Урожай» – 14 рослинницьких, 2 тваринницьких та 2 філії - машинно-тракторні парки. Ідея "Трактор Фесту" була запозичена організаторами у аграріїв зі Сполучених Штатів.

Фестиваль має певні особливості: він проходив щороку, з 2011 року, в

червні місяці, в різних районах Черкаської області (Корсунь-Шевченківський, Катеринопільський). В 2018 році було обрано постійне місце проведення – с. Полствин Канівського району Черкаської області. На думку організаторів події основними критеріями вибору місця проведення були "зручне географічне положення, транспортна доступність, мальовнича природа і хороші дороги" [8]. У 2019 році фестиваль традиційно відбувся влітку – 14-15 червня.

З моменту першого випуску захід був задуманий як "Свято врожаю" – для працівників товариства "НВФ Урожай", "як своєрідний підсумок посівної кампанії, коли всі весняно-польові роботи виконано і є час перепочити перед початком жнив" [8].

В 2019 році це свято перетворилося на повномасштабний фестиваль. Місцеве населення та гості с. Полствин були заздалегідь поінформовані про цю важливу подію. Для цього були використані різні джерела інформації та реклама, а також дана оцінка всієї комунікаційної кампанії.

Серед майже 6 тисяч глядачів були представники усіх філій ТОВ «НВФ «Урожай» та інших фірм, що входять у групу МХП (Миронівський хлібокомбінат), гості з різних областей України та іноземні гості. На фестивалі щороку присутні офіційні гості з регіональних структур, а також керівники і представники агрофірм із Львівщини, Івано-Франківщини, Вінниччини, Волині та інших регіонів.

Основна мета фестивалю – популяризація важкої, але, на жаль, уже не зовсім популярної серед молоді професії механізатора, на якій, зрештою, тримається сьогодні все аграрне виробництво. Загальний призовий фонд фестивалю у 2019 році склав 250 тисяч гривень [6].

У перший день фестивалю з-поміж всіх охочих трактористів з усієї країни, під час кваліфікаційних заїздів, обирають кращих. В 2019 році в змаганнях брали участь майже 100 трактористів. У півфінал вийшли 8 трактористів.

У програмі другого дня фестивалю півфіналісти, на спеціально підготовлених трасах, влаштовують перегони на тракторах «Fendt» та «MTЗ» (рис. 1). Конфігурація траси – 700 метрів, 3 перешкоди, 9 поворотів. Організатори зазначають, що кожного року змінюють маршрут перегонів та ускладнюють трасу трамплінами, ямами та поворотами.

Переможці змагань отримали подарунки, грошові винагороди та звання "Найкращий тракторист".

Окрім тракторних перегонів, на фестивалі проводиться забіг на мотоблоках, забіг із тачками, завантаженими соломомою, велоперегони "Крос-кантрі", змагання «кукурудзяних початків» (рис. 2) та «Урожай-Мен», кулінарний конкурс «Пан вареник» та конкурс повітряних зміїв, демонстрація автентичних суконь, творче змагання серед філій МХП у конкурсі «Лелека» (оригінальне оформлення дитячого візочка), конкурс повітряних зміїв.

Для створення атмосфери справжнього родинного свята організатори подбали про дозвілля маленьких гостей перегонів. На території «Трактор

Фесту» було облаштовано зони для майстер-класів із танців, боротьби, аквагриму, лабіринт із тюків сіна, еко-інсталяції; фотозону та гойдалку (рис. 1), яка була обладнана на тракторах. Для дітей було влаштовано цікаві атракціони.

Рис. 1 Трактори готові до старту

Рис. 2. Забіг «кукурудзяних початків»

Акцент фестивалю налаштований на носінні народного вбрання, дегустації смачної їжі, а також демонстрації різних ремесл. Фестивальна

подія – це можливість просувати та розповсюджувати українські звичаї, ремесла.

Фестиваль збирає ярмарок майстрів музичних інструментів, різьбярів по дереву, гончарів і надзвичайно стимулює розвиток сувенірної галузі.

Протягом фестивального дня "Трактор Фест 2019" лунали українські пісні, проводилися різні конкурси серед талановитих працівників «Урожаю». Гостей розважали учасники команди «Загорецька Людмила Степанівна» Віктор Розовий та Святослав Антіпов [8].

Гостями фестивалю в різні роки були зірки українського шоу бізнесу, такі як Руслана Писанка, Михайла Хома (DZIDIO), Ольга Полякова, півфіналістка «Голосу» Вікторія Ягич, переможець конкурсу «Голос. Діти» 2015 року Ромчик Сосанчин з Тернопільщини, черкаське шоу сучасного танцю Максима Оробця.

У найближчому майбутньому фестиваль «Трактор Фест» має усі підстави стати заходом всеукраїнського масштабу. На думку директора «Урожаю» Олега Васецького, «Трактор Фест» вже давно виріс із регіональних «штанців», тому в перспективі фестиваль має залучити до змагань професійної майстерності та винахідливості механізаторів різних сільськогосподарських товариств всієї України [7].

Слід зазначити, що подієвий туризм є унікальним видом туризму, тому що він невичерпний за змістом, й його можна постійно поповнювати. Це говорить про те, що подієвий туризм буде актуальним завжди і уряд країни або регіонів повинні приділяти цьому виду туризму належну увагу. Ряд експертів вважає, що в недалекому майбутньому число учасників подієвих турів перевищить число учасників екскурсійних турів. Основною перевагою подієвого туризму є і той факт, що для розвитку даного виду туризму не потрібна наявність багатьох туристично-рекреаційних ресурсів.

Висновки. Таким чином, подієвий туризм є альтернативним видом туризму для регіонів, що не володіють значною історико-культурною спадщиною, а також природними ресурсами. Крім того, подієвий туризм сприяє просуванню національного туристичного продукту, розвитку міжрегіональних зв'язків, а це, в свою чергу, збільшує престиж регіону або країни, робить його найбільш популярним для туристів, привертає інвесторів, позитивно впливає на економічну складову регіону відвідування, підвищує туристський ресурсний потенціал країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: ВПЦ "Київський університет", 2001. 304 с.
2. Вівчарик Назарій. [Трактори ганяли на Канівщині](http://procherk.info/tabloid/99-cherkassy-news/73212-traktori-ganjali-na-kanivschini-foto-video). URL : <http://procherk.info/tabloid/99-cherkassy-news/73212-traktori-ganjali-na-kanivschini-foto-video>
3. Вперше на Канівщині відгримів тракторний фестиваль. URL :

- <https://www.kaniv.net/news.php?p=83891>
4. Закон про місьцеве самоврядування. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
  5. Європейська асоціація фестивалів. URL : <http://www.efa-aef.eu/en/festivals/02/07/2014>.
  6. Кирей Роман. Перегони трактористів URL: <https://a7d.com.ua/machines/40659-peregoni-traktoristiv.html>
  7. П'ята річниця «Тракторфесту» в «Урожай». URL: <https://www.mhp.com.ua/uk/media/news/details/p-jata-richnitsja-traktor-festuv-urozhai>
  8. ТракторФест 2019. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=qtikjyXwVY>
  9. Урожай» запрошує на ТракторФест. URL: <http://kanos.com.ua/urozhaj-zaproshuje-na-traktorfest/>
  10. Феєричні тракторні змагання та яскравий виступ Олі Полякової – на Канівщині відбувся «Тракторфест». URL: <https://culture.ck-oda.gov.ua/regions/item/2609-feierichni-traktorni-zmahannia-ta-iaskravyyi-vystup-oli-poliakovoї-na-kanivshchyni-vidbuvsia-traktorfest>
  11. Христова Х. Фестивальт в развитието на културните индустрии. <http://da.uni-vt.bg/pubinfo.aspx?p=21302>
  12. Шалений Тракторфест, або Змагання «залізних монстрів». URL: <https://www.urozhay.net/news/shalenii-traktorfest-abo-zmagannia-zaliznikh-monstriv/>
  13. Щербатюк Олександр. ТракторФест на Черкащині URL: <http://ridneselo.com/node/13762>

СЕКЦІЯ 3

Економічні проблеми, менеджмент та маркетинг в туризмі

УДК: 338.48

Щука Галина
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Гальків Любов
Національний університет "Львівська політехніка"

Програма лояльності туристичного комплексу: технологія розробки

У фокусі дослідження знаходяться цілі та завдання, які виникають перед туристичними комплексами в процесі розробки та впровадження програм лояльності. Процес розробки програми представлено поетапно. Для кожного з дев'яти етапів визначено цілі, наповнення, типові помилки, яких допускаються вітчизняні підприємці, інструменти розробки та критерії перевірки ефективності отриманих результатів.

Ключові слова: *програма лояльності, туристичний комплекс, споживча лояльність.*

Щука Г. Гальків Л. Программа лояльности туристического комплекса: технология разработки. *В фокусе исследования находятся цели и задачи, которые возникают перед туристическими комплексами в процессе разработки и внедрения программ лояльности. Процесс разработки программы представлен поэтапно. Для каждого из девяти этапов определены цели, наполнение, типичные ошибки, допускаемые предпринимателями, инструменты разработки и критерии проверки эффективности полученных результатов.*

Ключевые слова: *программа лояльности, туристический комплекс, потребительская лояльность.*

Shchuka H., Galkov L. Loyalty program for the tourist complex: development technology. *The focus of the research is on the goals and objectives that the tourist complexes face in the process of designing and implementing loyalty programs. The program development process is presented in stages. For each of the nine stages, goals, content, common mistakes that are allowed by domestic entrepreneurs, development tools and criteria for checking the effectiveness of the results are defined.*

Keywords: *loyalty program, tourist complex, consumer loyalty.*

Вступ. Стрімкі темпи розвитку туристичного ринку супроводжуються посиленням конкуренції між основними його учасниками в боротьбі за